

starp melnajeem mateem pasib daschi ūdraba balti... Bet
nē... stateens ir tatschu tos pats wezais... Ajs paleek
mitras... kaut las eemirdsas... kaut las, gadeem faktahjees,
lausħas uš ahru... Rahdās, ka eſi pats par fewi maldijees,
weentulis un aismirris strahdajot fur kahdā aismirstā un no
wifem aiftaħtā laħsfha alā, domadams, ka zilweki pret ne-
taisnibu valikuschi weenaldfiġaki, pret negeħlibu remdenali, pret
pelelo ifdeeniħekku — apmeerinatali. Tu mastiżigais, kā tu
wareji weenreis schaubitees par augstażeem bailes un pateessibas
idealeem! Un tās aħaras? Nu, neaisturi winas, met winas uš
tām ogħlem, las sen jau kweħlo tawā firdi, lai tās eedegħas
par gaishu, farlanu, pilnu leefnu, las tewi fasilba un atdih-
wina aktar mahjä� pahynaklot un tur weentulib strahdajot,
lai tu nedoma, ka taws dorbs bes fefmes, ka sejjis gan eſi
dauds, bet tuħlit neredsi plakhwuma...

Pulsēt pūstīchetrōs dodamees atkal wisi us beedribu. Tā ka darba ir dauds, tad redaktors svehr. adwokats Weinsbergs, kas tagad ušnēmēs sapulzes wadišchanu, atlaiži bes kāveschanas valara zehleenu. Widberga lgs naw atnahzis, tadehk mahz. A. Jendes lgs wispirms runā „par mahjas mahzibū lihds skolas laikam“. War redset, ka mahz. A. Jendes lgs runā kā praktikis, no pascha peedīshwojumiem un peeredējuuniem. Winsch runā deesgan tekoši, kaut gan weetām balsā pazelschana masak buhtu peemehrota finisskai sapulzei, un bes tam beesshi atlaihto fazito. Winsch peewēd bāschadus ūfakus statistiskus skaitlus par to, zil lihds schim mahju mahziba išplatijses Widsemē. Redksam, ka schini sunā wislabati stahw Zehsu aprinķi un wiesslīktaki tā dehwetā Rīgas patrimonial-apgabala. Žeens, runatajs pahrrunā, kahdeem lihdsfellem buhtu wislabati weizinama mahjas mahziba? Isleetot kaut kahdus spaidu lihdsfelius runatajs, itin pareizi, neeeteiz, bes tam tahdus lihdsfelius resp. ūodus isleetojot wajabsetu likumigā atbalsta, un tas gruhti buhtu dabunams. Tambehk runatajs tahlak aprahda, kā meera un satizibas zelā schi teizamā leeta weizinama. Wispirms pee tās jastrahdā wiseem, i' draudschu aisslahvjeem, baņizas draugeem un pehrmindereem, i' mahzitajeem, i' skolotajeem. Mahjas mahziba buhtu cebalama, kā tas starp zitu redksam ari no (Widsemes) konfistorijas preefsdraksteem: a) laisīšanā, b) dseedschana un c) galwas gabalōs. Bet pee lasit eemahzishanas wajabsiga kreetna un deriga grahmata. Mahzitajs A. Jendes lgs aši nosoda wezo, koti išplatito „gailu ahbezi“, kaut gan, atsīhstās, wiash pats pehz tās mahzijees lasit. Winsch mālsā fawas draudses lozelkleem, kas faweeem behrneem pehrl ahbezi, ja tee nevehrl „gailu ahbezi“, puši no zitas ahbezies wehrtibas. Lai nowehrstu kreetnas un labas mahju mahzibas grahmatinas truhlumu, tad runatajs pats išstrahdajot kahdu grahmatimu, pehz lahdas Igaunu walodā farakstitas grahmatinas parauga. No Jendes lga išstrahdatā grahmatindā, kura išnahksjot drihsūmā un māfsachot 30 tafeikas, atradīshotees gan peemehroti lašani, gan galwas gabalini, gan bildes un perschi-nas. Atri dseedschana runatajs eeteiza peelopt pee mahjas behr-neem. Pirmkārt garigu dseefmu dseedschana ir weens no muhsu baņizas deewkalposchanas jaukumeem un, otrkārt, ta veelopjama kā senu senais Latweeshu tilums un eerabums. Zil weegli behrni eemahzotees un paturot dseefmu dseedschana, tam var peerahdijsmu Jendes lgs aissrahdijsa us to, ka wina draudsē dašhi behrni pratušhi dseebat lihds 50—100 un pat wairal dseefmu. Par galwas gabalu mahzishanu runatajs iſfazījs atturigali. Newajagot behrnus ar teem pahrpuhlet. Aši nosodijsa lihdschim beesshi parasto „beheschana kā no maifa“, kad behrns gān eemahzijees wahrdus, bet galwas gabala do-mas un sāturs tam palikuschi nepeeetami. Māsaku wehribu pee mahjas behrnu mahzishanas warot peegreest bihbeles stahstu un latkīma gabala nobeigšchanai. Pehz preefschnesuma, kuresh

luhlo, fa tu nedari pret manu gribu, es tomehr esmu h'wabads
zilwels un d'sihwošhu tå, kå es gribu! —" Sobus ſalodis,
mirðoſchäm azim, Sobars peegahja pee Radas. Skatamees —
wirsch ſneedj tai roku. Waj re, nodomajäm, fa Rada ſtepiju
tumelam uſmauſuſi eemauktius! Nejaufchi redsam, wirsch rokas
ween noplahta un augſchuhpehdu qar ſemi! . . .

„Kas tas par brihnumu! Ìtkà lode puifim buhtu firdi
lehrusi. Nada bij tam apmetuñi sitnu ap lahjäm un rahwuñi
uñ famu nusi. — taneba. Ñoika hii nafritis.

„Stukis gul atkal, nemäš nepalustedamees, tilai klušu pa-
simeedamees. Mehs statamees, kas nu buhs. Loiko sehsch us
semes, hafpeedis galwu rolás, itka bishstidamees, ka ta winam
tuhlit nepahyplihi. Pehz tam kluži preezelás un, ne us weenu
nepastatidamees, aiseet stepē. — Waj bsi, ej winu peeluhko,
— Nurs man patshulhi, — nu, es eju Sobaram stepē pala-
nakis tumfā. Tä, wanadsiin.“

Makars iſkraiſja vēlnus no piþpes un to no jauna pē-
bahſa. Es eetinos zeefchaki plafchukā un, guledams, noskatijs
wina wezajā, no faules nodeguſchā un no wehja nopoluſtā feiā.
Winsch druhmi un stingri lozija galwu un kautlo tſchulſteja pē-
ſewis. Kuplee, ſirmee uhiſi luſtejās un wehjich purinaja tam
matus. Winsch bij lihdsigs wezam, no ſibina apbediſnatam
osolam, kas tomehr wehl diſchens, ſtiprs un lepns uſ ſawu
ſpehlu. Kā pirmit juheia tſchaloja ar kraſtu un, kā pirmit,
wehjich iſnehfaja winas tſchalas pa ſtepi. Pē debeſim ſabee-
ſejuſhee tumſchee padabeſchi padarija rudens nakti wehl tum-
ſchaku un ſchaufniſigaku.

turpinajās gandriņš weselu stundu, iſzehlās par Jendes kga ee-
kustinateem jautajumeeem dſihwa domu iſmaina. Skolotajs Oſo-
linā lgs ihpaſchi beedina no behrnu pahrafas nopuslēfhanas
ar galwas un ūtakīma gabalu mahžiſchanu, zaur ū behrnam
waretu nokaut religiſkas juhtas. Winsch eeteiz wiſu wehribu
pee mahjas behrnu mahžiſhanas peegreest tā dehwetai ſirds
iſgļihtbai, ar peemehrōtu gabalu laſiſchanu u. t. t. Lihds tai
weetai eet wiſs brangi, te pehſchni runatajs nogreſchās pam-
ſam no leetas un ūahl lamatees par ūaweeem pretinee-
leem, jaunām strahvām un neſin lahdām wehl ehnām. Japa-
teižas zeen. wabitajam ſwehr. adw. redaftoram J. Weinberga
kgam, kas ar ihsu peefiſhmi peetureja eefarufcho runa-
taju pee leetas. Skolotajs J. Medna lgs ūawā peefiſhmē aif-
rahdija uſ to, ka muhſu konſistorijas ar ūaweeem preeſchraſteem
par mahjas mahžibas nofahrtoschanu, greeſdamas wehribu uſ
takīma un galwas gabalu eemahžiſchanu, turot preeſch azim
tā ūafot wairak tiziſbas litumigo puſi. Deemschehl daudſas lee-
tās, kas behrnam jamahžotees, atrodotees taſda prahneeziba,
kas daschureiſ pat ūelam gruhti ſaprotama. Skolotajs un kri-
tikis Teodora (Seiferta) lgs ūawā plazhakā peefiſhmē aifrah-
dija uſ to, ka preeſchrunataji, resp. Jendes lgs, par daudſ gree-
ſuſchi wehribu uſ grahmatām, tā ūafot uſ burtu, nekā uſ garu.
Bet kas gan muhſ ſchodeen ſapulzīnajis; pehž ūahdas grahmas-
tas mehs strahdajam? — waizaja runatajs. Ja nu weena
puſe leek tif pahraf leelu ſwaru uſ grahmatu, uſ ahbezi, wahrdu
ſafot, kriht eſſtremā, tad wiſch, Teodora lgs, gribetu labak
eet uſ otru puſi — mahžit pamifam beſ grahmatas. Behrna
ſiedi wajaga eedehyſtit miheſtibū, lihdszaeſtibū, ſirñibū pret wiſu
apkaſtejo paſauli, pret lopeem, pret dſihwneefeeem, putneem un
pat pułēm un ūahdeem. Winsch nedomā, ka pee mahju mahži-
bas neſekmibas wainiga tikai no Jendes kga noſoditā „gaiļu
ahbeze“. No ſvara neween tas, no ūahdas grahmatas mahža,
bet ari — kā mahža. Kas prot ūanofchanas metodi, wiſpah-
rigi, kas prot mahžit, tas behrnam weegli jo weegli eemahžis
laſit ari pat no „gaiļu ahbezeſ“ triju, tſchetru nedelu lailā.
Teodora lgs greeſch wehribu uſ to, ka behrnam lihds ar laſi-
ſchanu jawingrinās, jamahžas domat, juſt, ſapraſt. Behrna
mahžiſchanu tā ūafot wajaga ūahkt no redſameem preeſchmeteem.
Pehž muhſu eeffata, Teodora kga aifrahdiſumi pelna wairak ee-
wehribas, nekā Jendes lgs teem ūawā atbildē peefiſhihra. Winsch
ſawā atbildē metās tā ūafot leetai wairak pahri, runadams wee-
nigi tikai kā praktikis, nepawiſam neewehrodams leetas teore-
tiſko puſi. Čemahžit behrnu domat, ſapraſt, ta pehž muhſu do-
mām naw maſač ſwarigala leeta, nekā laſit eemahžiſchanā.
Ka mehs uſ behrna domofchanas, ſapraſchanas ſpehju wingri-
naſchanu greeſham pahraf maſ wehribu, ta ir behdiga pateeſiba,
kura ildeenas redſama neween pee mahju, bet ari pee pagastu
ſtolu behrneem. Tamdehl beefschi iſſaſaidrojās, ūamdehl mah-
žiba nelaſch dſiklas ūahnes. Ihpaschi ja behrnam wehlač no
pagasta ūolcas iſgabās ūahret midejās ūeklras ūolcas, tad pa-
rahdās wiſas ūohis besdomaſchanas breeſmigā ūelas. Behrns
neeteek neturp uſ preeſchhu. Winsch mahžas deenām un naſtim,
bet klasē tomehr paleek pakalā ūaweeem daudſ laiſkaleem beedreem,
kuri peeradinati mahžitees ar domaſchanu, ſapraſchanu, ne ar
eekalſchanu. — R. Kaudſiſies lgs ūawā peefiſhmē ūeekrita Jendes
kga domām, ka mahju mahžiba weizinama ar labu, bet ne
ar uſspeeſchanu un ūapaidu lihdselleemi. Tas ūazeltu tikai ūpih-
tiſbu pee wezaleem, kuri negahdā ūaweeem behrneem mahju mah-
žibu un raditu naidu un neſatizibu. Taſkal aifrahdija, ka ne
wiſi pehrminderi buhſhot derigi pee mahjas behrnu pahrlauſi-
ſchanas. Peewilzīgas un ceweheſojamas domas iſteiza ari
Skolotajs W. Dermana lgs. Winsch grib mahju mah-
žibas tā ūafot ūeekiſko un materialo puſi noſtahdit uſ plaz-
ſchaleem pamateem. Winsch eeteiz mahžitajeem un baſnīzū

„Netahl no wina ari es gulu. Nakts gaifcha. Mehnefs met sudrabu gaifmu pa wiſu ſtepi un tahlumā wiſs redſams.

„Pehlschni eraugu — Rada steidiggi ween nahk schurpu no nometnes.

„Man paleel itin preezigi ap buhschu. Ech, wareni, — nodomaju, — tad ta Nada braschs skukis. Wina peenahk tam klaht, winsch nefä nebsird. Usleek tam roku us pleza: Loilo faraujäs, faspeesch rokas un pajek galwu. Un kā uszehlees — tuhlit faler dunzi! Uch! waj nu nodurs skuki! Es redsu un gribu jau fault beebrus schurpu un street tad klaht, kad preezchi dsirdu:

— Tweed nost: Galwu faschlaidishu! Slatos: Nadai pistole rokás un mehrké taisni Sobaram peeré. Skat, wella skulis! Nu, es domaju, tagad tee abi weenöö sphehfös, las nu notils tahfaf.

— Klausees, — Nada aibahsch pistoli aif jostas un fala us Sobatu: — es nenahzu tewi nokaut, bet meerus lihgt, — met dunzi pee masas! — Sobars nosfweesch dunzi un druhmi skatás tai azis. Tas bij brihnischkigi, es tew satu, brahl! Stahw diwi zilweli un fá svehri skatás weens us otru. Abi tahdi skaiti, braschi zilweli. Tilai mehnness tos reds un es, — tas ir wijs.

— Nu ušklaūs mani, Loiko, — ūka Rada, — es tevi mihleju. Bet Loiko, iška tam lahjas un rokas buhtu ūfeetas, parausta tilai plezus.

— Esmu redsejuſe tillab no waiga, kā no ſirds daudſ ſtaiaſtaluſ un braſħaluſ puifhuſ par tewiſ. Za es teem tilai ar azi buhtu pametuſe, wiſi tee buhtu ſew uhfus nodſimufchi un man pee lahjām nokrituſchi, ja ween es til buhtu gribejuſe. Bet las no tam par labumu? Ta jau windōs naow daudſ ta braſħuma un es toſ wiſus buhtu par bahbām pataiſijuſe. Maſ, Loiko, braſħu iſħigaru paſlituſchi paſaulē, maſ. Nefad es ne-weenu neeſmu miħlejuſe, Loiko, bet tewi es miħlu. Bet wehl es miħlu briħwestibu. Briħwibu, Loiko, es miħlu wehl wai-

wezałajeem greestees ar luhgumu pee lönfistorijām un tām taħ-
ħaku pee augħtakas skolu pahrrwaldeś, lai briħwlaikōs, kaf pagasta
skolas behrni, peem. Sweħtku starpās, atläisti uż mahjām, tiktu fa-
fauktas karra pagastā waj draudx ġej mahżitaju, skolotaju un behru
wezaħlu fapulzes, kurās siħki un plasdi waretu pahrrunat mahju
mahżibas jautajmu un ajsrahħbit, pee kahħas malodas un
kahdeem nosażiżjumeem jaturās, pañneedxot mahju mahżibu. Bet
ta' fa skolotaji jau milsgi apkrauti darbeem, taħlaf, ka tee ir ari
zilweki, kuri newar ween iġi no u supersetħanās un idealeem
bixxhix, tad-Dermana tgħxs eeteiż skolotajeem par mahju behrnu
mahżiſħanas puħlēn no draudx pusses pañneegħt kahdu atlied-
najmu, skatotees peħġi fellem waj mahju mahżibas behrnu
daudsuma. Iż-ħali sħo to weħl pees iħnejha skolotaji Bebra,
Sama, Mahkona un weħl pahris fungu, kuru wahrdus deem-
schehl wairi's neatminos. Wiss preekħla flasjūms ar pahrrunam
turpinajās pahri par diwi stundām. —

Turpmal wehl.)

Semkopiba un faimneeziba.

Var zuhku baroschanu.

Zuhkas nobarošchanai wajadsigs ahrfahrtigi dauds baribas un fewisčki jo wairak tab, kad šcho kustoni ihſā laikā grib nobarot. Protams, salihdsinot ar ziteem kustoneem, zuhla barožias loti ahtri, bet tas ari noteek tilkai tab, kad leeto barojošchám weelám bagatu haribu. Tadehk fa zuhka loti ehdeliga, tad ari tai preelsch nobarošchanas jadod wairak un labaka hariba, nekā ziteem mahjas kustoneem.

Atgremotaji, fawu gremoshanas organu dehk, war ehj¹ leelu daudsumu leefas baribas, bet ta zaur atgremoshanu teem tomehr eet labumā; turpreti zuhkas weenfahrsham fungim naw eespehjams usnemt tahdas baribas weelas un lai gan tās gremoshanas organi spehj sagremot ari zeetaku baribu, tomehr sagremoshana noteek til ahtri, ka tahda bariba pilnigi neisleetota noeet isfahrnjumōs, ja bariba pirms tam naw sagatawota weegli suhstoßchā weidā. Kā smams, apehsto baribu zuhka wiſai mas gremo, bet to ahtri un fahrigi aprij; seefalu dseedseri, kureem bariba jaſaſlapina. Loti mas strahdā un bariba nesaſlapinata un nesaehſta eelkuhſt fungi. Zuhlas suhtriba pehz paehdinashanas gan loti paweizina ahtru baribas sagremoshanu un isleetoshanu — kadehk pee barolleem jaraugās us to, ka tee pehz ehfhanas neteek trauzeti — tomehr pee baribas sagremoshanas til loti wajadſigo seefalu weeta zaur to neteek ispildita. Tadehk ari pee teem kustoneem, kuri baribu pehz eespehjas pilnigi sagremo, atrodam, ka ta ir pilnigi isleetota un ſchahda remesla dehk zeeta, faufa bariba ir deriga atgremotajeem un ne zuhlām. Ves tam zuhlat ir ſamehrā loti ihſa farnas, zaurmehrā 14—16 reis garala nelā wiſs ſermens, ſamehr atgremotajeem farnas ir 24—28 reis garalas nelā ſermens; bet jo garafas farnas, jo pilnigaki bariba teek isleetota. Schahdi ir tee zehloni, kadehk bariba zuhlu barolleem berigi jaſaqtawo.

Sihmejotees us baribas lihdselleem, jasaka, ka kartupeli derigali nelà rahzeni, tadehk la kartupeli fatura wairak baribas weelu, fewischki stehkeles, nelà rahzeni; tomehr ari kartupeli, leelà mehra leetoti, nebuht naw tik wehrtigi, kà to daschureis domä, jo bes slalpellí saturoschas baribas peedewäm kartupeli nobaroschanu mas weizina. Loti derigi ir kartupeleem peelilt skahbu peenu, suhkalas un rupji maltu labibu, ja ismehgina-jumi rahdijuschi, ka ar labibu, kartupeleem un peenu barotas zuhkas swarä wairak peenehmuschäs nelà täs, kuras barotas tikai ar labibu un peenu ween.

Usbarojot it fewishki eeteizami ir leetot kartupelu brahgu, mai situ ar Ilijam un rupji maltu labibu; turpreti nobarojot mineti bariba jadob tilai masâ mehrâ, tadehk fa schi bariba naw deesgan spehziga un neisbod pirmâ labuma qalu. Nobaz

raf, nekà tevi. Bet es newaru bes tewis dsihwot, tåpat, få tu newari dsihwot bes manis. Tadehk es gribu, lai tu man ar meesu un dwehfseli peederetu, waj tu dsirði? — Loilo paſmejhás.
— Dsirdu! Sirds fimej no preeka tawu walodu Haufotees!

— Ja, wehl ko Loiko: weenalga, sā tu ar nelokees, es tömehr tevi uswahreschu un tu buhſi mans. Tadehl nesaude

laiku par welti — tewi sagaida mani skuhpstti un glahsti . . .
Kà es tewi buitschöschu, Boiko! No maneem skuhpsistem tu aif-
mirissi sawu braßchmana dsihwi . . . un tawas modrás dseefmas,
kas tà lihgämo jaunos tschiganus, wairs neatssanès stepë . . .
Tu dseedasi man, sawai Nadai, maigas mihelestibas dseefmas . . .
Tadehk netehrè laiku par welti, — es to teigu, tà tad tu rihià
man padosees kà sawam wezakam heedrim. Wisu tschiganu
preelshä tu nometisees man pee kahjäm un nobutschösi man
scho refti . . . un tad . . .

"Skatees, ko eedomajees joda skulis! Tas ne pa laika gam naw dsirdets. Tikai wez̄os lait̄os pee Melnkalneesfchēem tahds eeradums bijis, kā wezi laudis fahstija, bet pee tshiganeem, nelab! Lai fādsertu brahlibas ar meiteeti! Nu, manasdīm, waj tu mari ko eedomatees fmeelligaku? Gadeem lausī galmu — ar' neisdamōsi!

— Nu, tad ardeewu, lihds rihtam! Bet rihtā tu daristi,

— Dīrdu, darīšhu, — nosteneja Sobars un isssteepa tai savas rokas. Bet vina ne skatīties nepastātījās uz winu. Winsē
vai labākās. Iē ja vēlēši?

"Eche! Rahdam jodam patīk redset, ka laudis behdajās. Kam tīlī dīsrēt, ka zīlwēka fīrs no waidām un behdām tīri plīst pīschu?... Bādomā rū tur.

